

บทที่ 8

ตัวการ ผู้ใช้โทษกระทำผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคล
ทั่วไปโทษกระทำผิด และผู้สนับสนุน

หมวดที่ 1.

ตัวการ

ผู้ก่อเหตุ หรือผู้ที่ทำให้เหตุเกิดขึ้นในทางอาญา เราเรียกว่า " ตัวการ " ดังนั้นในกรณีที่มีการกระทำผิดในทางอาญา บุคคลเพียงคนเดียวอาจจะ เป็นผู้กระทำผิดโดยลำพังคนเดียวก็ได้ หรืออาจจะมีบุคคลอื่นตั้งแต่สองคน เขาร่วมกันกระทำผิดอันเดียวกันก็ได้ บุคคลที่ร่วมกันกระทำผิด เรียกว่า เป็นตัวการร่วมกัน

เช่น ก., ข., และ ค. ตกลงกันว่าจะไปลักทรัพย์ที่บ้าน ง. โดยตกลงกันว่า ให้ ก. เป็นผู้ขับรถ ข. เป็นคนคุมคนทางส่วน ค. เป็นผู้เข้าไปลักทรัพย์คนเดียว ทั้ง ก., ข., ค. เป็นตัวการร่วมกัน ในการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ ดังนั้นจึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ ทั้งสามคน บทบัญญัติในเรื่องตัวการนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 83 ซึ่งมีความว่า " ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ร่วมกระทำผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น "

ดังนั้นการร่วมกระทำผิด จึงมีองค์ประกอบดังนี้

1. ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. ต้องได้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน
3. ต้องมีเจตนาที่จะร่วมกระทำผิดด้วยกัน

องค์ประกอบข้อที่ 1. ที่ว่าจะต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปนั้น หมายความว่า การที่จะพิจารณาเข้าลักษณะเป็นตัวการด้วยกันหรือไม่ จะต้องปรากฏว่า มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปกระทำความผิด การที่บุคคลกระทำความผิดแต่ละฝ่ายคนเดียว เขากระทำความผิดอย่างไร ก็ต้องรับผิดชอบต่อความผิดอย่างนั้น แต่เมื่อมีบุคคลสองคนขึ้นไปกระทำความผิด จึงจะมีปัญหาว่า เขาเป็นตัวการด้วยกันหรือไม่ หรือต่างคนต่างทำ

องค์ประกอบข้อที่ 2. จะต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน การร่วมกระทำความผิดด้วยกัน นั้น มีลักษณะเป็นการแบ่งงานกันทำ บางคนก็ทำมาก บางคนก็ทำน้อย แต่การกระทำของทุกคนเป็นเหตุให้เกิดความผิดขึ้น ฉะนั้นจึงต้องถือเสมือนว่า แต่ละคนได้กระทำความผิดนั้นคนเดียว และการร่วมกระทำความผิดที่จะถือว่าเป็นตัวการด้วยกันนั้น จะต้องรวมในขณะลงมือกระทำความผิด คือ เลยกั้นเตรียมการ ไปเป็นขั้นพยายามกระทำความผิดแล้ว ถ้าเป็นแค่เพียงคบคิด ไม่ได้ร่วมลงมือด้วยกัน ไม่ใช่เป็นตัวการ แต่เป็นผู้สนับสนุน เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 433/2491 คบคิดกันฆ่าผู้อื่น แล้วมอบปืนให้คนหนึ่ง เดินทางไปยิง เขาตาย โดยคนที่มอบปืนไม่ได้ไปช่วย มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ไม่ใช่ตัวการ ซึ่งเมื่อนักศึกษาเรียนเรื่องผู้สนับสนุนแล้วจะเข้าใจได้ก็กว่านี้

องค์ประกอบข้อที่ 3. จะต้องมีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยกัน โดยต้องมีเจตนาเขาร่วมมาก่อนที่ความผิดจะสำเร็จ ถ้าไม่มีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยกัน เป็นแต่เพียงช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกก่อนกระทำความผิด หรือขณะกระทำความผิด ก็เป็นเรื่อง ผู้สนับสนุน เช่น ช่วยซื้อปืนให้เขา เพื่อเขาจะไปลักทรัพย์ หรือเพียงแต่รู้จักกันกับจำเลย จำเลยขอร้องให้ช่วยคนทางให้ ก็ช่วยดูให้อย่างเสียมิได้ โดยไม่ได้คิดร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

ตัวอย่างที่ 1. จำเลยที่ 2. เป็นภรรยาของจำเลยที่ 1. จำเลยที่ 2. ได้เรียกผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงรับใช้ ให้ไปนอน จำเลยที่ 1. แล้วจำเลยที่ 2. ก็ช่วยกดขามผู้เสียหายให้จำเลยที่ 1. ปลุกปล้ำชำเราผู้เสียหาย จนสำเร็จ ความใคร่ การกระทำของจำเลยที่ 2. ถือว่าเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย จำเลยที่ 2. แม้จะเป็นหญิง ก็มีความผิดฐานเป็นตัวการในการข่มขืน กระทำชำเรา ตามมาตรา 276 ร่วมกับจำเลยที่ 1. ได้ ไม่ใช่ผิดฐานสนับสนุน

ตัวอย่างที่ 2. จำเลยที่ 1. เป็นคนใช้ป็นยิงผู้ตาย จำเลยที่ 2. และ 3. มีอาวุธโคกจากเรือนไปพร้อมกับจำเลยที่ 1. คั้งนี้ แสดงว่า จำเลยที่ 2. และ 3. รู้เห็น มีเจตนาร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1. ค้วย (ถือว่า มีการร่วมมือกระทำความผิดด้วยกัน) การที่จำเลยที่ 2. และ 3. มีอาวุธยอมแสดงว่า จำเลยทั้งสองพร้อมที่จะช่วยเหลือจำเลยที่ 1. ได้ทันที เมื่อจำเลยที่ 1. ยิงผู้ตายแล้ว ตอนหนึ่งกลับ จำเลยทั้งสามยังหนีกลับมาจาก เดี่ยวพร้อมกันอีก จึงนับว่า จำเลยที่ 2. และ 3. ได้ร่วมมือกับจำเลยที่ 1. ในการกระทำความผิด จำเลยทั้งสามจึง เป็นตัวการด้วยกัน ในความผิดฐาน ฆ่าผู้อื่น (ลงโทษจำเลยทั้งสามฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา)

ตัวอย่างที่ 3. แม้จำเลยมีไคลงมือทำการปล้น เพียงแต่รับหน้าที่คอย แจงสัญญาณอันตรายให้พวกทราบ ซึ่งเป็นการกระทำส่วนหนึ่ง เพื่อให้การปล้น บรรลุผลสำเร็จ ก็เรียกไคว่า จำเลยเป็นตัวการกระทำความผิดฐานปล้น ทรัพย์ ตามมาตรา 83 แล้ว

ตัวอย่างที่ 4. ก. กำลังลักทรัพย์ของ ค. อยู่ เห็น ข. ซึ่งเป็นเพื่อน รักเดินผ่านมา ก็เรียกให้ ข. ช่วยคนทางให้ ซึ่ง ข. ก็ยอมคนทางให้ อย่างเสียไม่ได้ โดยมีไคคิดที่จะร่วมในการลักทรัพย์ค้วย กรณีอย่างนี้ ข. ไม่ใช่ตัวการในความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะ ข. ไม่ได้มีเจตนาที่จะร่วม กระทำความผิดค้วยกับ ก.

- ข. มีเพียงเจตนาที่จะช่วยเหลือการลักทรัพย์เท่านั้น
 ข. จึงเป็นเพียงผู้สนับสนุน ตามมาตรา 86

อนึ่ง ไต่ถ้อยมาแล้วว่า เจตนาที่จะกระทำความผิดร่วมกันนี้ จะต้องเกิดขึ้นก่อนความผิดจะสำเร็จ ถ้าเจตนาตั้งกล่าวเกิดขึ้นหรือมีขึ้นหลังจากความผิดได้สำเร็จไปแล้ว ก็ไม่ถือว่ามีเจตนาเข้าร่วมกระทำความผิดด้วยกัน และถ้าผู้กระทำความผิดต่างมีเจตนากระทำโดยอิสระ แยกจากกัน คือ ต่างกัน ต่างมีเจตนากระทำเป็นส่วนของคน มิได้มีเจตนา ร่วมกันมา ก็หาใช่เป็นตัวการด้วยกันไม่ เช่น ก. คีตียระ ข. ค. ซึ่งเคยเป็นคู่อริกัน ข. เห็นเป็นโอกาสที่จะแก้แค้น ข. จึงรีบใช้มีดแทง ข. บาง ก. และ ค. หาใช่เป็นตัวการร่วมกันไม่ เพราะมีเจตนาอิสระแยกจากกัน ไม่เกี่ยวข้องกัน คือ ก. และ ค. ไม่ได้ตกลงร่วมมือกันมาก่อนว่า จะทำร้าย ข. ด้วยกัน ดังนั้น ก. และ ค. หาใช่เป็นตัวการร่วมกันไม่ ฉะนั้น ก. และ ค. จึงต่างรับผิดสำหรับบาดแผลที่แต่ละคนต่างก่อให้เกิดขึ้น.

หมวดที่ 2.

ผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ได้แก่ บุคคลซึ่งก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ
ความผิด ไม่ว่าจะด้วยการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือ
ด้วยวิธีอื่นใด (มาตรา 84)

ข้อสังเกต จะเห็นว่า ผู้ใช้ให้กระทำความผิดนี้ เขามีได้ร่วมลงมือใน
 การกระทำความผิดด้วยเลย แต่เขาได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เป็น
 เหตุให้ผู้อื่นไปกระทำความผิด ดังนั้นผู้ใช้ให้กระทำผิด จึงนับว่ามีส่วนเกี่ยว
 ของในการกระทำความผิดอยู่มาก ด้วยเหตุนี้ ประมวลกฎหมายอาญา
 จึงบัญญัติให้ต้องรับโทษ เช่นเดียวกับตัวการ และถึงแม้ว่าความผิดจะมีได้
 กระทำลงด้วยเหตุใดก็ตาม ผู้ใช้ก็จะต้องรับโทษ หนึ่งในสามของโทษที่กำหนด
 ไว้สำหรับความผิดนั้น

องค์ประกอบของการ เป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด มีองค์ประกอบดังนี้

1. ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
2. การกระทำตามที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำนั้น เป็นความผิด
 อาญา และ
3. ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่น กระทำการนั้น ๆ ด้วย

องค์ประกอบข้อ 1. ที่ว่า จะต้องก่อให้เกิดผู้อื่น กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
 นั้น หมายความว่า ผู้ใช้ต้องเป็นผู้กระทำให้ผู้อื่นตัดสินใจที่จะกระทำการ
 นั้น ๆ และได้กระทำการนั้น ๆ ลงไปตามที่ตัดสินใจนั้น ส่วนที่ประมวล
 กฎหมายอาญา กล่าวถึง การใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม

หรือด้วยประการอื่นใดนั้น เป็นแต่เพียงยกตัวอย่างเท่านั้น ความสำคัญ
อยู่ที่ว่า การกระทำของผู้ใช้ ใดเป็นเหตุให้ผู้ถูกใช้ตัดสินใจกระทำกรใด ๆ
หรือไม่ โดยเหตุนี้ ถ้าผู้ถูกใช้ตัดสินใจที่จะกระทำกรนั้น ๆ มาก่อนแล้ว
แต่ผู้ใช้ไม่รู้ จึงใช้ บังคับ จ้าง วาน หรือยุงส่ง เสริม หรือใช้ด้วยประการ
อื่น ให้กระทำกรนั้น ก็ไม่เข้าอยู่ในองค์ประกอบข้อ 1. นี้

ตัวอย่าง ก. ใช้ ข. ไลซา ค. แต่ความจริงแล้ว
ข. ไลตัดสินใจที่จะมา ค. มาก่อนหน้าที่ ก. จะใช้แล้ว เพราะ ค. ก็เป็น
ศัตรูกับ ข. มาก่อน ถ้า ข. มา ค. คาย ไม่ถือว่า เขาองค์ประกอบ
ข้อ 1. นี้ ก. จึงไม่มีความผิดฐานใช้ให้ ข. มา ค. คาย

องค์ประกอบข้อ 2. ที่ว่า การกระทำตามที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำนั้น ต้องเป็น
ความผิดอาญา หมายความว่า ถ้าการกระทำตามที่ใช้ไม่เป็นความผิดอาญา
ก็ไม่เป็นกรณีใช้ให้กระทำความผิด การทำให้บุคคลฆ่าตัวเองตาย ก็คือ
การทำให้บุคคลป้องกันตนโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็คือ การฆ่าตัวเองตาย หรือ
การป้องกันตนโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นความผิดในทางอาญา ดังนั้น
ผู้ใช้ให้ผู้อื่นฆ่าตนเอง จึงไม่มีความผิด เว้นแต่จะเป็นการกระทำ ความ
มาตรา 292 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 292 " ผู้ใด
กระทำความผิดปฏิบัติอันทารุณ หรือด้วยใจเจตนาด้วยสิ่งอันแก่บุคคลซึ่งต้อง
พึ่งตนในกรณีร้ายแรง หรือในกรณีอื่นใด เพื่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเอง ถ้า
การฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้น หรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ") และ
การป้องกันตนโดยชอบด้วยกฎหมายก็ไม่เป็นความผิดในทางอาญา (มาตรา 68)

ข้อสังเกต ถ้าเป็นความผิดประเภทเดียวกันแล้ว แม้ผู้ถูกใช้จะ
ใดกระทำกรผิดเพิ่มขึ้นไปกว่าที่ข่มขู่ ก็ไม่เป็นข้อสำคัญ เช่น ก. ใช้
ข. ไล่ไปยัง ค. คาย แต่ ข. กลับใช้มีคแห่ง ค. คาย หรือใช้ไม้ตี

ค. ตาย ก็คงถือว่า การใช้มีค่าง หรือ การใช้ไม้ตี เป็นการกระทำ ความที่ใช่ และเมื่อการกระทำดังกล่าว เป็นความผิดอาญา ก็เข้าองค์ประกอบ ข้อ 2. ค้างกล่าวข้างคน

องค์ประกอบข้อ 3. ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่น กระทำการนั้น ๆ ด้วย หมายความว่า ผู้ใช้ต้องมีเจตนาที่จะให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาญาตามที่ ใช้จริง ๆ ถ้าผู้ใช้มีเจตนาจะล่อลวง จึงแกล้งพกลใช้ แต่ผู้อื่น สำคัญ ผิดว่าเป็นความจริง จึงกระทำตามที่ใช่ ก็ไม่เข้าองค์ประกอบข้อ 3. นี้ ผู้ถูกใช้ไม่ตองรับผิดชอบในทางอาญา หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การ กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นหลงผิดว่าได้ถูกใช้ให้กระทำความผิด หาเป็นความผิดทางอาญาแต่อย่างใดไม่ เช่น ก. พุคลล่อลวงกับ ข. ว่า นาย ค. มีพระสมเด็จแท้ สวยดี อยู่องค์หนึ่ง ถ้าไปขโมยมาได้ก็ดี ข. เขาใจว่า ก. ใช้ให้ไปขโมยพระสมเด็จจาก นาย ค. จึงไปขโมยพระ จาก นาย ค. มา คั้งนี้ นาย ก. หามีความผิดฐานใช้ให้ ข. ลักทรัพย์ ไม่ เพราะ นาย ก. ไม่มีเจตนาที่จะใช้ นาย ข. ไปลักทรัพย์

ผู้ใช้ให้กระทำความผิด จะมีความรับผิดชอบในทางอาญา เสียงใด

ประมวลกฎหมายอาญา แยกบัญญัติไว้ คั้งนี้

- (1) ถ้าผู้ถูกใช้ ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ของ รับโทษ เสมือนเป็นตัวการ คือ รับโทษเสมือน กับเป็นผู้กระทำความผิดนั้นด้วยตนเอง
- (2) ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะ เป็นเพราะ ผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำ หรือ เพราะเหตุอื่นใด ผู้ใช้ของระวางโทษเพียง หนึ่งในส่วนขอโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ปัญหาที่ว่า ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดลหุโทษ ผู้ใช้จะต้อง
รับโทษหรือไม่

คำตอบก็คือว่า เราต้องมาดู มาตรา 103 ซึ่งบัญญัติว่า
" บทบัญญัติในลักษณะ 1. ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดลหุโทษด้วย เว้นแต่ที่
บัญญัติไว้ในสามมาตรานี้ " (คือ มาตรา 104 - 106)
เมื่ออ่าน มาตรา 103 แล้ว จะเห็นได้ว่า การใช้ให้กระทำความผิด
ลหุโทษ ผู้ใช้ก็ควรรับโทษเช่นเดียวกัน เพราะบทบัญญัติในลักษณะ 1.
ก็รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยการใช้ให้กระทำผิดด้วย ดังนั้นจึงต้องนำมา
ใช้กับกรณีความผิดลหุโทษด้วย บทบัญญัติในลักษณะ 1. ที่ไม่นำมาใช้บังคับ
แก่กรณีความผิดลหุโทษ คือ บทบัญญัติในมาตรา 104 คือ ความผิดลหุโทษ
นั้น แก่กระทำโดยไปเจตนา ก็เป็นความผิด เว้นแต่ความผิดบัญญัติความผิด
นั้น จะมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น และนอกจากนี้ก็มีบทบัญญัติใน
มาตรา 105 คือ ผู้โดยหมายมากระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ
มาตรา 106 ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษ ไม่ต้องรับโทษ บทบัญญัติ
ทั้งสามมาตรานี้ ถือว่า เป็นบทบัญญัติพิเศษ ของความผิดลหุโทษ ซึ่ง
นักศึกษาคควรจำไว้ให้ดี.

หมวดที่ 3.

ผู้โฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 บัญญัติว่า " ผู้โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิด เพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศ ตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศ ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ "

ตามมาตรา 85 ก็เป็นเรื่อง การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด เช่นเดียวกับมาตรา 84 ที่โลกกล่าวมาแล้ว แต่วิธีการใช้ให้กระทำความผิดแตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 เป็นการโฆษณาเฉพาะเจาะจงตัว ไม่ได้โฆษณาทั่วไป แต่ตามมาตรา 85 การใช้ให้กระทำความผิดนั้น เป็นการโฆษณาแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด โดยไม่จำกัดตัวบุคคล และการใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 ไม่ได้กำหนดอัตราโทษของความผิดที่ใช้ให้กระทำความผิด ส่วน ตามมาตรา 85 ได้กำหนดโทษของความผิดที่ใช้ให้กระทำความผิดไว้ว่า ความผิดที่ใช้ให้กระทำความผิดนั้น มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ถ้าความผิดที่ใช้มีโทษกำหนดไว้ต่ำกว่า 6 เดือน ย่อมไม่มีความผิด ตามมาตรา 85

เมื่อใช้ให้กระทำความผิดแล้ว ไม่ว่าจะมิใช่กระทำความผิดตามที่โฆษณาหรือไม่ ก็มีความผิดเหมือนกัน คือ ถ้ามีผู้กระทำความผิดลง ตามที่โฆษณา ผู้โฆษณาต้องรับโทษ เสมือนตัวการ แต่ถ้าไม่มีผู้กระทำความผิดตามที่โฆษณาของผู้โฆษณาแตกต่างกันคือ ผู้ใช้ตามมาตรา 84 รับโทษเพียง 1 ใน 3

ส่วนผู้ใช้ตามมาตรา 85 รับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

สรุป องค์ประกอบของการเป็นผู้โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด มีองค์ประกอบดังนี้

1. ต้องมีการโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด
2. การกระทำที่โฆษณา หรือประกาศให้กระทำนั้น ต้องเป็นความผิดอาญา
3. ความผิดอาญานั้น ต้องมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน
4. ต้องได้โฆษณา หรือประกาศโดยเจตนาที่จะให้บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด

องค์ประกอบข้อที่ 1. หมายความว่า ต้องเป็นการโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงตัวบุคคล ส่วนวิธีโฆษณา หรือประกาศนั้นจะเป็นอย่างไรไม่สำคัญ เช่น อาจจะเป็นการปิดประกาศทางเครื่องขยายเสียง เป็นต้น

องค์ประกอบข้อที่ 2. ต้องโฆษณา หรือประกาศให้กระทำผิดอาญา ไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติอื่น ที่มีโทษทางอาญา

องค์ประกอบข้อที่ 3. ความผิดอาญานั้น ต้องมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ทั้งนี้ หมายความว่า ถ้าความผิดที่โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำมีกำหนดโทษขั้นสูง ต่ำกว่า 6 เดือน ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศก็หลั้มีความผิดไม่ เช่น ความผิดลหุโทษมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ดังนั้นถ้าโฆษณาหรือประกาศให้กระทำความผิดลหุโทษ ก็ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 85 นี้

องค์ประกอบข้อที่ 4. ต้องได้โฆษณา หรือประกาศ โดยเจตนาที่จะให้บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด คือ ผู้โฆษณาหรือประกาศ ต้องมีเจตนาให้บุคคลทั่วไปกระทำความผิดตามที่ได้โฆษณา หรือประกาศ นั้น

ตัวอย่างที่ 1. นาย ก. มีความโกรธเคือง นาย ข. มากที่บังอาจจับลูกสาวของตนไปเรียกค่าไถ่ จึงประกาศว่า ถ้าผู้ใดสามารถฆ่า นาย ข. ตายได้ ตนจะจ่ายเงินเป็นรางวัลให้ 1 แสนบาท การกระทำของนาย ก. เป็นการประกาศให้บุคคลทั่วไปกระทำความผิด ฐานฆ่าผู้อื่น นาย ก. ย่อมมีความผิด ตามมาตรา 85 นี้

ตัวอย่างที่ 2. เจ้าพนักงานตามจับผู้ร้ายที่วิ่งหนี และร้องบอกราษฎรให้ช่วยกัน และสั่งว่า ถ้าจับเป็นไม่ได้ ก็ให้จับตาย ราษฎรจึงช่วยจับผู้ร้าย และได้ทำร้ายผู้ร้ายถึงแก่ความตาย เป็นการประกาศแก่ราษฎรทั่วไปให้กระทำความผิด ปรับได้กับมาตรา 85 นี้ เจ้าพนักงานย่อมมีความผิด ฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ตามมาตรา 85 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 688/2477 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 738/2491).

หมวดที่ 4.

ผู้สนับสนุน

มาตรา 86 ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า " ผู้ใด
กระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการ
ที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อน หรือขณะกระทำความผิด แมผู้กระทำความผิด
จะมีใครถึงการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุน
การกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้
สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น "

จากบทบัญญัติ มาตรา 86 ผู้สนับสนุน ได้แก่ บุคคลซึ่ง
กระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการ
ที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อน หรือขณะกระทำความผิด แมผู้กระทำความผิด
นั้นจะมีใครถึงการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม

เราอาจสรุป องค์ประกอบของผู้สนับสนุนได้ ดังนี้

1. กระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ
หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด
2. การช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น
กระทำความผิดนั้น ต้องกระทำก่อน หรือขณะ
กระทำความผิด
3. ผู้กระทำความผิดจะใคร่ หรือมีใคร่ถึงการช่วยเหลือ
หรือให้ความสะดวกนั้น ก็ไม่เป็นข้อสำคัญ
4. ผู้สนับสนุนต้องได้มีเจตนาที่จะช่วยเหลือ หรือให้
ความสะดวกในการที่ผู้กระทำจะกระทำความผิด

อธิบาย

องค์ประกอบที่ 1. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ เช่น จักหาพาหนะให้ หรือให้ยืมอาวุธไปทำร้าย, ไปฆ่า กระทำการอันเป็นการให้ความสะดวก เช่น ช่วยชี้ช่องทางให้ หรือ ลูกจ้างช่วยเปิดประตูหน้าต่างให้ในการที่คนร้ายจะมาลักทรัพย์ในบ้านของนายจ้าง หรือช่วยบอกที่เก็บทรัพย์ให้

องค์ประกอบข้อ 2. การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ต้องใดกระทำการก่อน หรือในขณะที่กระทำความผิด ซึ่งหมายความว่า การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก นั้น ต้องเกิดก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะไถ่ลงมือกระทำความผิด เช่น ให้ยืมพาหนะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือในขณะที่ผู้กระทำความผิดกำลังกระทำความผิด เช่น คอยกั้นทางให้ผู้ร้ายที่กำลังลักทรัพย์ การช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกภายหลังที่กระทำความผิดสำเร็จแล้ว ผู้กระทำความผิดไม่ใช่ผู้สนับสนุน ตามมาตรา 86 แต่อาจจะเป็นความผิดอย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 189 การให้ที่พักที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุม ตามมาตรา 214 การช่วยซ่อนเร้น หรือการรับเอาตัวบุคคลอื่นไว้ ตามมาตรา 234, 317 318, 319 หรือ การรับของโจร ตามมาตรา 357 เป็นต้น ซึ่งเป็นความผิดตามบทบัญญัติมาตรานั้น ๆ โดยเฉพาะ

อนึ่ง การช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้นจะต้องเป็นประโยชน์แก่ตัวการผู้กระทำความผิดด้วย ถ้าไม่เป็นประโยชน์แก่ตัวการผู้กระทำความผิด ก็ไม่ใช่เป็นผู้สนับสนุน เป็นแต่พยายามเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น แต่ประมวลกฎหมายอาญาก็หาได้เอาผิดกับการพยายามเป็นผู้สนับสนุนไม่ เช่น ก. เป็นคนใจ เปิดหน้าต่างทิ้งไว้เพื่อให้ ข. เขา

มาลัทธพิสัยในบ้านของนายจ้าง แต่ ข. ไม่ได้เข้าทางหน้าต่าง ข. ได้เข้าทางประตูที่บัง เอื้อนายจ้างลี้มปิดไว้ ดังนี้ ก. ไม่ใช่ผู้สนับสนุน เพราะการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้น มิได้เป็นประโยชน์แก่ตัวการเลย ก. เป็นแค่พยายามเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น ซึ่งไม่มีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

องค์ประกอบข้อ 3. ผู้กระทำความผิดจะใคร่ หรือมิใคร่ถึงการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก นั้น ก็ไม่เป็นข้อสำคัญ องค์ประกอบข้อนี้หมายความว่า การเป็นผู้สนับสนุนอยู่ที่การให้การช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิด ส่วนตัวผู้สนับสนุนเองอาจไม่รู้จักผู้กระทำความผิดก็ได้ หรือผู้กระทำความผิดอาจไม่รู้ว่า ได้มีผู้ช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกเลย ก็ได้ เช่น ก. ซึ่งเป็นคนใช้โกรธนายจ้าง ซึ่งชอบคู้ค่าอยู่เสมอ ในเวลากลางคืน ก. จึงลอบเปิดหน้าต่างบ้านทิ้งไว้ เพราะทราบว่าในแถบนั้นมีโจรผู้ร้ายชุกชุม ข. ซึ่งเป็นขโมยเห็นหน้าต่างเปิด จึงนึกว่า เจ้าของบ้านเผลอเรือจึงปีนหน้าต่างเขาไปลักทรัพย์ แม้ ข. จะมีใครทราบว่า ก. เป็นผู้เปิดหน้าต่างทิ้งไว้ให้ แต่เมื่อ ข. ได้รับความสะดวกจากการที่ ก. ใดเปิดหน้าต่างทิ้งไว้ ก. จึงเป็นผู้สนับสนุนในความผิดฐานลักทรัพย์ อย่างไรก็ดี จะต้องปรากฏว่า ข. ได้รับความช่วยเหลือจาก ก. โดยแท้จริง เช่น ข. เห็นหน้าต่างบ้านเปิดอยู่จึงคิดที่จะลักทรัพย์ แต่เมื่อผู้เจ้าของบ้านลี้มปิดประตูบ้าน ข. เห็นว่าเขาทางประตูสะดวกกว่า จึงเขาไปลักทรัพย์ทางประตูบ้าน จะเห็นได้ว่า การกระทำของ ก. ไม่ได้เป็นประโยชน์แก่ ข. เลย ก. ย่อมไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในความผิดฐานลักทรัพย์ ก. ผิดแค่เพียงพยายามสนับสนุน ซึ่งไม่มีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

องค์ประกอบข้อ 4. ผู้สนับสนุนต้องได้มีเจตนาที่จะช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้กระทำจักกระทำความผิดนั้น หมายความว่า การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้น จะต้องมิใช่เจตนาช่วยเหลือ หรือมิใช่เจตนาให้ความสะดวก จึงจะเป็นผู้สนับสนุน เช่น ก. มาขอยืมปืนจาก ข. โดยบอกว่าจะไปยิงสัตว์ที่มารบกวนที่ไร่ของตน ข. ก็ให้ยืมไป ข. ไม่ทราบว่า ก. จะเอาปืนไปยิงคน เมื่อ ก. เอาปืนไปยิงคน ข. ย่อมไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในความผิดฐานฆ่าคนตาย

ตัวอย่างคำถาม เรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และผู้สนับสนุน

ตัวอย่างที่ 1. ก. ไซ้ ข. ให้ทำร้าย ค. แต่ ข. กลับไปฆ่า ก. โดยเจตนา ก. มีความผิดฐานใด

ตัวอย่างที่ 2. ก. โกรธกับ ข. จึงใช้ให้ ค. ไปวางเพลิงเผาบ้าน ข. แต่ ค. กลับไปยัง ข. ตาย โดยคิดว่า ก. คงจะชอบไปฆ่า ข. มากกว่า ก. จะมีความผิดฐานใด

ตัวอย่างที่ 3. ก. โฆษณาแก่บุคคลทั่วไปให้ลักทรัพย์ แต่ ข. กลับไปชิงทรัพย์ ก. จะมีความผิดอาชญาฐานใด

ตัวอย่างที่ 4. ก. ยืมรถยนต์ของ ข. โดยบอกว่า จะเอาไปใช้ในการลักทรัพย์ แต่ ก. กลับเอาไปใช้ในการปล้นทรัพย์ ข. มีความผิดฐานใด

ตัวอย่างที่ 5. ก. ไซ้ให้ ข. ไปวางเพลิงเผาบ้าน ค. แต่ปรากฏว่า ในการวางเพลิงครั้งนั้น เป็นเหตุให้มีคนตาย เพราะหนีเพลิงไม่ทัน ทั้งนี้ ก. จะมีความผิดฐานใดบ้าง

ตัวอย่างที่ 6. ก. ไล่ให้ ข. ไปทำร้ายร่างกาย ค. แต่ปรากฏว่า ข. ทำรุนแรงไป เป็นเหตุให้ ค. ถึงแก่ความตาย ก. จะมีความผิดฐานใด

ตัวอย่างที่ 7. ก. ไล่ให้ ข. ไปฆ่า ค. แต่ ข. ฆ่า ค. ไม่สำเร็จ ก. มีความผิดฐานใด

ตัวอย่างที่ 8. ก. จะฆ่า ข. จึงมาข่มขู่ปลายนวมไปจาก ค. และ ค. ก็รู้ว่า ก. จะนำมิดไปฆ่า ข. แต่ก็ยังให้ข่มไป ต่อมา ก. ไม่ไปฆ่า ข. เป็นแต่ทำร้ายร่างกาย ข. ขวยมิดเล่มนั้น ดังนั้น ค. จะมีความผิดฐานใด

จากตัวอย่างทั้ง 8 ตัวอย่างที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า

จากตัวอย่างที่ 1. จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำผิด โกงกระทำผิดเกินขอบเขตที่ใช้ให้กระทำความผิด ในกรณีอย่างนี้ ผู้ใช้ให้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบทางอาญา เพียงสำหรับความผิดเท่านั้นที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้เท่านั้น ดังนั้น ก. มีความผิดฐานเป็นผู้ไล่ให้ทำร้ายร่างกาย เท่านั้น

จากตัวอย่างที่ 2. จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิด โกงกระทำผิดความผิดคนละประเภทกับความผิดที่ถูกใช้ให้กระทำ ในกรณีอย่างนี้ ผู้ใช้ไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา สำหรับความผิดที่ถูกใช้ให้กระทำไป แต่ต้องรับผิดชอบฐานเป็นผู้ไล่ ตามมาตรา 84 วรรคสอง ฐานให้ผู้อื่นกระทำความผิด แต่ความผิดมิได้กระทำลง ดังนั้น ก. มีความผิดตามมาตรา 217 ประกอบกับมาตรา 84 วรรค 2 ฐานให้ผู้อื่นกระทำความผิด แต่ความผิดมิได้กระทำลง

จากตัวอย่างที่ 3. จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำผิดได้กระทำไปเกินขอบเขตที่โฆษณา หรือประกาศ ในกรณีอย่างนี้ ผู้โฆษณาหรือประกาศ

ต้องรับผิดชอบทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่านั้นที่อยู่ในขอบเขตที่โฆษณา หรือ
ประกาศ เท่านั้น ดังนั้น ก. ต้องรับผิดชอบทางอาญาสำหรับความผิดฐาน
ลักทรัพย์ เท่านั้น

จากตัวอย่างที่ 4. เป็นกรณีผู้สนับสนุนให้กระทำความผิด แต่
ความผิดที่เกิดขึ้น เกิดไปจากเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้สนับสนุนต้องรับผิด
ทางอาญา เพียงเท่าที่อยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนเท่านั้น
ตามปัญหา ข. ย่อมมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ในความผิดฐานลักทรัพย์
เท่านั้น

จากตัวอย่างที่ 5. เป็นกรณีผู้ถูกใช้, ผู้ใช้ ต้องรับผิดชอบทาง
อาญา ตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้น เพราะอาศัยผลที่เกิดขึ้นเนื่องจาก
การกระทำความผิดนั้น เช่น ตามปัญหา การวางเพลิงเผาทรัพย์ เป็น
เหตุให้มีคนตาย ซึ่งทำให้มีโทษสูงขึ้น ตามมาตรา 224 ผู้ใช้ต้องรับผิด
ทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้น คือ ต้องรับผิดตามมาตรา 224
มีโทษมาตรา 217

จากตัวอย่างที่ 6. มีความคล้ายคลึงกันกับตัวอย่างที่ 5. คือ
เป็นกรณีที่ผู้ใช้ต้องรับผิดชอบทางอาญา ตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้น เพราะ
อาศัยผลที่เกิดขึ้น เนื่องจากการกระทำความผิดนั้น เช่น ตามปัญหา
การที่ ข. มีเจตนาทำร้ายร่างกาย นาย ค. แต่การกระทำของนาย ข.
เป็นเหตุให้ นายค. ถึงแก่ความตาย ซึ่งความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดย
ไม่เจตนา นั้น มีโทษสูงกว่าความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ดังนั้น นาย ก.
ต้องมีความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา

จากตัวอย่างที่ 7. เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิด กระทำความผิด
นอกเวลาที่ผู้ใช้ได้ใช้ให้ไปกระทำความผิด ในกรณีอย่างนี้ ผู้ใช้ย่อมรับผิด

เพียงเท่าที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดลงไป ตามปัญหา ก. ไข
 ข. ไปฆ่า ค. แต่ ข. ฆ่า ค. ไม่สำเร็จ ทั้งนี้ ก. ย่อมมีความผิด
 ฐานเป็นผู้ใช้ให้พยายามฆ่าคนตาย

จากตัวอย่างที่ 8. เป็นกรณีของผู้กระทำความผิด ได้กระทำความ
 ผิดน้อยกว่าที่ผู้สนับสนุนมีเจตนาจะสนับสนุนให้กระทำ คือตามปัญหา ก.
 มีเจตนาสนับสนุนให้ ก. ฆ่า ข. โดยเจตนา แต่ ก. กลับไม่ฆ่า ข. ให้ตาย
 เพียงแต่ทำร้ายร่างกาย ข. เท่านั้น ค. จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน
 ในความผิดฐานทำร้ายร่างกายเท่านั้น.